

ARBOGA KOMMUN

Framtida omfattning och uppdrag för fritids- och kulturförvaltningens verksamheter

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Uppdrag och metodik	3
2	Arboga som stad och ort	5
2.1	Arbogas historia	5
2.2	Arbogas geografiska och regionala läge.....	5
2.3	Samarbete i regionen	6
2.4	Arbogas näringsliv	6
2.5	Kommunens organisation.....	6
2.6	Utbildningsnivå	7
2.7	Fritids- och kulturutbud.....	7
2.8	Summering och slutsatser	7
3	Arboga kommuns styrning och organisation av fritids- och kulturfrågor... 9	
3.1	Mål och vision	9
3.2	Fritids- och kulturnämndens mål.....	9
3.3	Summering och slutsatser	10
4	Nulägesanalys av fritids- och kulturnämnden och förvaltningen	12
4.1	Sammanfattning av nulägesanalysen – i jämförelse med länet och rikets kommuner samt jämförbara kommuner	13
4.2	Några samlade intryck från samtal med representanter för verksamheterna ...	14
4.3	Utredarens kommentarer.....	17
4.4	Utredarens sammanfattning	18
5	Några jämförbara kommuner.....	20
5.1	Samlade intryck utifrån samtalen.....	21
5.2	Utredarens sammanfattning	22
6	Fyra tänkbara scenarier	24
6.1	Utredarens sammanfattning	28
7	Utredningens två rekommendationer	30
8	Barnkonsekvensanalys.....	33

1 Inledning

1.1 Bakgrund

7 mars 2022 tog Arboga kommunstyrelse beslut om tre viktiga uppdrag. Var och en självständiga som kräver sin utredning och analys men som också bildar en helhet och är ömsesidigt beroende av varandra.

- Kommunstyrelseförvaltningen ges i "Uppdrag att utreda framtida omfattning och uppdrag för fritids- och kulturförvaltningen"
- I beslutet ingår att "Förtroendemannarådet - som bland annat diskuterar förslag till nämndorganisation för kommande mandatperiod - får utreda fritids- och kulturnämndens framtida uppdrag och omfattning"
- Fritids- och kulturnämnden får i uppdrag att i samverkan med föreningslivet ta fram politiskt program för fritids- och kulturområdet i Arboga kommun."

1.2 Uppdrag och metodik

Den här analysen och utredningen har fokus på uppdraget att se över fritids- och kulturförvaltningens framtida uppdrag och omfattning.

Utredningen presenteras som ett underlag för beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott 13 september samt beslut i kommunstyrelsen 27 september för slutgiltigt beslut i kommunfullmäktige 20 oktober.

Uppdragsgivare är Anders Neuman, kommundirektör.

Uppdragstagare är Pär Eriksson, konsult.

En styrgrupp som består av Anders Neuman, kommundirektör samt Susanne Lundberg, förvaltningschef Fritid och Kultur och Ylva Peterson, kanslichef har följt arbetet.

Metodiken har byggts på ett 15-tal intervjuer och samtal med strategiskt viktiga personer i organisationen. Såväl politiker som medarbetare.

Till det har också erfarenheter inhämtats från ett antal kommuner liknande Arboga vad avser invånarantal och struktur.

Utredningen redovisar fritids- och kulturförvaltningens ansvar idag och en samlad bild av intervjupersonernas synpunkter och inspel.

I arbetet redovisas ett antal tänkbara scenarior om hur fritids- och kulturfrågorna kan organiseras i framtiden.

Utredningen lämnar avslutningsvis rekommendationer på beslut samt ett antal medskick till det fortsatta arbetet.

2 Arboga som stad och ort

En stads själ definieras av dess innevånarens erfarenheter och attityd men också av ortens historia, dess nutid och tro på framtid. I den meningen existerar en geografisk plats på en tidslinje.

En lärdom i byggandet av en orsts identitet och stolthet är att fritids- och kulturfrågor är särskilt viktiga. Fritids- och kulturområdet rör breda frågor som folkhälsa, rekreation, idrott, att uttrycka sig konstnärligt och kulturellt i till exempel ord, sång, konst och upplevelser men det handlar också frågor som rör demokrati, bildning och att bygga en samhällsgemenskap.

2.1 Arbogas historia

Arboga har en fantastisk historia ända tillbaka till 900-talet. Arboga blev en stad redan på 1200-talet. Franciskanmunkarna grundade ett så kallat konvent här år 1285. Något som sedan blev munkordens huvudsäte i Norden. Arboga bär också minnen av medeltida kyrkor – bland annat Sankt Nicolai och Heliga Trefaldighets kyrka.

I Arboga hölls år 1435 det som brukar kallas Sveriges första riksdag där Engelbrekt Engelbrektsson utsågs till rikshövitsman.

Under delar av 1500-talet bodde Gustav Vasas dotter Cecilia här och fick namnet grevinnan av Arboga.

Byggandet av Hjälmarekanal under första delen av 1600-talet - som förbinder Hjälmararen med Mälaren – är ett annat exempel på hur beslut lever kvar och påverkar flera århundraden senare.

I mitten av 1800-talet knöts Örebro och Arboga samman med järnväg.

2.2 Arbogas geografiska och regionala läge

Arboga som ort ligger geografiskt och regionalt på en mycket fördelaktig plats. Med tre stora städer i omlandet – Eskilstuna, Västerås och Örebro och endast cirka 1,5 timmes restid till huvudstadsregionen befinner sig Arboga mitt i en tillväxtregion.

Arboga är en av få kommuner i Sverige som har mindre än 30 minuter till två lärosäten – Örebro universitet och Mälardalens högskola som från och med 2022 är Sveriges nyaste universitet.

Arboga ligger fint placerad mellan de stora sjöarna Mälaren och Hjälmararen och är lätt att nå både via E18 och E20 och via tåg på Mälärbanan och Svelandsbanan.

2.3 Samarbete i regionen

Arboga har ett väl utvecklat samarbete med grannkommunerna i Västra Mälardalsregionen – Kungsör, Arboga och Köping – men också med övriga kommuner i Region Västmanland och närliggande län.

I den meningen har Arboga stora fördelar av sitt geografiska och regionala läge. Det är lätt att bo i Arboga och pendla till andra orter för att arbeta eller studera.

2.4 Arbogas näringsliv

Arbogas näringsliv och offentliga organisationer drar till sig inpendlare som stärker kompetens och utveckling. Detta syns också i pendlingsströmmarna. Arboga är en kommun med hög grad av pendling. Dryga 31 procent av alla arbetstillfällen fylls av medarbetare som pendlar in till Arboga varje dag och 22 procent av Arbogas arbetsföra befolkning pendlar ut.

Arbogas strategi är att motivera fler av inpendlarna att också bosätta sig på orten. En nackdel med hög inpendling kan vara att många väljer att arbeta i Arboga under en kortare tid i väntan på att söka ett arbete på den egna bostadsorten.

Arbogas näringslivsstruktur bygger på en stark tillverkande tradition. Flygplansindustrin har en lång historia från mitten av 1900-talet via Volvo Aero och till dagens SAAB. Försvarsindustrin spelar också en viktig roll i Arboga – bland annat genom Försvarets Materielverk.

Men Arboga är också en småföretagarstad med många mindre företag inom handel, service, IT och hantverksyrken. Cirka 40 procent av Arbogas dryga 5800 arbetstillfällen är inom små och medelstora företag.

2.5 Kommunens organisation

Kommunen som organisation är med sina dryga 1200 medarbetare Arbogas största arbetsgivare. De vanligaste yrkena är inom skola, vård och omsorg.

2.6 Utbildningsnivå

När det gäller utbildningsnivån bland Arbogaborna är den lägre jämfört med riket i stort. Andelen högskoleutbildade är 31 procent jämfört med riksgenomsnittets 42 procent. Däremot ligger Arboga högre än riksgenomsnittet när det gäller andel av befolkningen med enbart gymnasieutbildning. I Arboga är siffran 27 procent medan riksgenomsnittet ligger på 23 procent.

Om Arboga kommun och dess näringsliv skall utvecklas behövs utöver utbildning och kompetens en känsla av att orten är en bra plats att leva i och bo på. Ett attraktivt Arboga.

2.7 Fritids- och kulturutbud

Arboga har ett väl utbyggt fritids- och kulturutbud. Arboga är en föreningsrik kommun där idrotten spelar en stor roll. Brottning, ishockey, fotboll och innebandy är särskilt framträdande. Men Arboga bär också en kulturell prägel med ett fint bibliotek, muséer, en aktiv hembygdsförening, musikföreningar, föreningen för Medeltidsveckorna, bildningsförbund och pensionärsföreningar.

Arboga har också ett välbesökt och populärt utom- och inomhusbad, en fotbollsanläggning och fotbollsplaner även utanför huvudorten, en ishockeyhall, tennisplan och padelbana, alpin anläggning, naturvårdsområden och naturslingor.

Bedömningen är att Arboga är väl försett vad gäller olika fritids- och kulturarenor i förhållande till sin storlek.

Samtidigt är det viktigt att Arboga förmår förvalta och utveckla allt detta. Om Arboga skall utvecklas och ta ett nytt steg in i 2020-talet behövs en känsla av att orten är en bra plats att leva i och bo på. Ett attraktivt Arboga. En plats för inspiration.

Därför är fritids- och kulturfrågorna så centrala för en Orts utveckling och framtid.

2.8 Summering och slutsatser

Arboga har

- ett bra geografiskt läge mitt i en tillväxtregion med bra utbyggda kommunikationsmöjligheter
- en fin historia från medeltiden fram till idag

- ett antal viktiga fritids- och kulturarenor som präglar orten
- en tillverkande och producerande historia med ett bra näringslivsklimat med såväl större som små och medelstora företag samt en väl utbyggd offentlig sektor
- en hög grad av in- och utpendling.

3 Arboga kommuns styrning och organisation av fritids- och kulturfrågor

3.1 Mål och vision

Arboga kommuns övergripande mål och inriktning bygger på den av kommunfullmäktige antagna Visionen 2030 "Arboga – plats för inspiration".

Visionen bygger på tre strategiska områden:

- inspirerande livsmiljö
- inspirerande lärande och arbete
- inspirerande organisation

Dessa konkretiseras sedan med sju kommunövergripande mål och följs upp med 18 olika mätningar. Det som berör just denna analys och uppdrag handlar om att orten växer och utvecklas, upplevd trygghet, fritidsmöjligheter, god ekonomisk hushållning och hållbart medarbetarengagemang.

Den bild som framkommer i uppföljningen i Arboga kommuns årsredovisning 2021 är att målet upplevd trygghet inte är helt uppfyllt samtidigt som trenden är positiv. Samma gäller fritidsmöjligheter.

Vad gäller målen som rör ekonomi och medarbetare är bedömningen att de är uppfyllda.

3.2 Fritids- och kulturnämndens mål

Utöver dessa dokument finns konkreta mål satta i fritids- och kulturnämnden och förvaltningen.

Bedömningen är att styrningen och uppföljningen inom förvaltningen och ytterst till nämnden fungerar bra. Det finns en metodik med en röd tråd från kommunfullmäktiges övergripande mål som sedan omsätts till nämnd- och verksamhetsmål.

Förvaltningschefen har en metodik där viktiga frågor diskuteras i förvaltningsledningen som också kompletteras med individuella samtal mellan förvaltningschef och enhetschef.

Ett viktigt forum i en sådan här styr- och uppföljningskedja är medarbetarsamtalen. Det är själva grunden för att politiken och ledningen ska få genomslag för fattade beslut och inriktningar. Det ger också cheferna en ovärderlig kunskap att lyssna på medarbetarnas erfarenheter.

I det här arbetet har inte fokus varit att analysera just den metodiken men ett generellt medskick är att stärka dialogen med medarbetarna i enskilda samtal. Erfarenheterna är att organisationer som förmår utveckla ett sådant arbetssätt också utvecklas starkt. Måluppfyllelsen förbättras och nöjdheten från politiken brukar öka.

Vad gäller målen som förvaltningen och nämnden följer är den övergripande bilden att målen är nådda eller trenden är att de är på väg att uppfyllas. Detta i ett sammanhang då coronapandemin särskilt påverkat fritids- och kulturverksamheterna som till sin karaktär är publika. Det gör verksamheternas arbete än mer berömvärt. Uppföljningen av förvaltningens servicelöften är ett sådant exempel. Flertalet av löftena är genomförda under en utmanade tid.

Ungdomsfullmäktige har genomfört sex sammanträden under 2021. Det är bra i ett läge då coronan försvårat möjligheten till fysiska möten.

En förbättring är att målen också fångar mer av kvalitativa aspekter. Nu bygger metodiken på många kvantitativa mål som till exempel antal besökare, antal boklån, antal timmar och antal aktiviteter.

Samtidigt som man fortsätter med den typen av uppföljningar rekommenderas att också andra typer av mål formuleras. Erfarenheterna är att kvantitativa mål ofta motiverar och klokt säkrar ledningens uppföljning medan medarbetarnas engagemang och kompetens i det vardagliga arbetet mer fokuserar på kvalitet.

3.3 Summering och slutsatser

- Arboga kommun har en väl genomarbetad styrmodell från fullmäktige till verksamheterna
- Fritids- och kulturnämnden och dess förvaltning har en bra metodik för styrning och uppföljning med konkreta uppföljningsbara mål

- Medarbetarnas involvering och engagemang behöver stärkas i styrkedjan
- Nämndens mål behöver stärkas vad gäller de kvalitativa aspekterna.

4 Nulägesanalys av fritids- och kulturnämnden och förvaltningen

2022 gjordes en nulägesanalys av nämndens och förvaltningens förutsättningar och läge. Detta skedde utifrån 2020 års underlag.

Som det också uttrycks i kommunens reglemente är nämnden ansvarig för bibliotek – som också är skolbibliotek, Ekbacksbadet, ungdomsenheten med kulturskola och fritidsgård, föreningsstöd samt ansvar för kommunens idrottsanläggningar. Beslut är dock fattat att anläggningsansvaret inte ska vara kvar inom fritids- och kulturnämndens ansvar. Ett arbete pågår om detta.

Nämndens verksamhet är till största delen inte lagstyrd. De lagar som reglerar nämndens verksamhet är;

- Bibliotekslagen (SFS nr 2013:801)
- Skollagen 2 kap. 36§ (SFS 2010:800) – avser Öppen fritidsverksamhet
- Spellagen 6 kap. 9§ - registrering av lotterier för allmännyttiga ändamål anordnade av ideell förening eller trossamfund inom den egna kommunen

Arbogas fritid- och kulturverksamheter jämförs regelbundet med länets kommuner, med riket och med sju andra kommuner som liknar Arboga vad gäller struktur och storlek.

När det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningar (7-20 år) ligger Arboga högre än såväl riket som jämförbara kommuner.

Vad avser nettokostnad för idrotts- och fritidsanläggningar – idrottsplatser, sporthallar, bad-, friluft- och fritidsanläggningar samt småbåtshamnar satsar Arboga mer än såväl länet som riket och jämförbara kommuner. Arboga har fler anläggningar och också en nolltaxa för barn och ungdom samt en kraftigt subventionerad hyra för föreningar.

Vad gäller nettokostnad för fritidsgården så är den lägst i Arboga. En delförklaring är att fritidsgården samutnyttjas med fritidsverksamheten.

Nettokostnaden för den så kallade allmänculturen är lägst i Arboga. Där ingår bidrag och stöd till olika kulturföreningar.

Andelen elever i musik- och kulturskola är störst i Arboga. 17 procent jämfört med länets och jämförbara kommuners 11 procent. Det slår också igenom i nettokostnaden där Arboga ligger betydligt högre.

Biblioteket har generösa öppettider samtidigt som jämförbara kommuner ligger högre vad avser kostnader. Länets kommuner ligger i Arbogas nivå. Såväl antal lån som låntagare ligger relativt högt i Arboga samtidigt som kostnaderna inte avviker.

4.1 Sammanfattning av nulägesanalysen – i jämförelse med länet och rikets kommuner samt jämförbara kommuner

- Höga kostnader för anläggningar samtidigt som Arboga har fler anläggningar
- Fritidsgården har låga kostnader
- Allmänkulturen har låga kostnader samtidigt som det finns ett väl utbyggt föreningsliv
- Kulturskolan når fler barn och ungdomar och har högre kostnader
- Biblioteket har låga kostnader samtidigt som man når fler.

Denna analys ger en bra grund för framtida politiska satsningar och prioriteringar.

En samlad bild från utredaren är att Arboga ligger väl till vad gäller satsningar på fritids- och kulturverksamheter. Många av verksamheterna har också generösa öppettider – bibliotek, fritidsgården och Ekbacksbadet. Kulturskolan har också många barn och ungdomar som är aktiva i verksamheten.

Samtidigt understryker nulägesanalysen behovet av att underhålla och modernisera lokaler och anläggningar. Bristande underhåll är i slutändan en kostnad.

Fritids- och kulturnämnden och dess förvaltnings ekonomi är en mindre del av kommunens totala kostnader. Detta betyder att en satsning på fritids- och kulturfrågor för en relativt låg summa ger stora effekter.

4.2 Några samlade intryck från samtal med representanter för verksamheterna

Metodikern har byggt på samtal med 15 representanter som antingen ansvarar och arbetar inom fritids- och kulturområdet eller är samarbetspartners. De 15 har varit – 3 politiker och 12 chefer.

Samtalet har följt en intervjuguide med frågor där de intervjuade fått berätta om sin verksamhet vad avser innehåll, kvalitet, ekonomi och medarbetare. Efter det har det funnits en öppen fråga om hur de värderar Arboga som ort. Vad är de stolta över och vad ser de som förbättringsområden.

Samtalet har sedan kretsat kring Arboga kommun som organisation. De intervjuade har fått värdera politikens och kommunledningens driv och engagemang för fritids- och kulturfrågorna. Det har sedan följts av frågor om förvaltningen – både dess förmåga till att driva frågor, följa upp och ge stöd.

Det har också funnits möjligheter att lyfta upp exempel på gott samarbete inom kommunen, regionen och länet.

Avslutningsvis har samtalet kretsat kring hur de intervjuade ser på såväl nämnden som förvaltningens framtid.

Det är tydligt att det finns en samstämmighet i berättelsen om Arboga. Alla bekräftar den bild som ofta lyfts fram – en fin småstad med en ärorik historia. Likaså det rika föreningslivet som direkt avspeglar sig på idrotten och kulturen.

Arboga upplevs som en bra plats att växa upp på som barn och ungdom. Det upplevs som tryggt och litenheten gör att det finns en positiv social kontroll.

Likaså återkommer bilden av att Arboga har väl utbyggda kommunikationer, nära till tre större städer, en närhet till grannkommunerna och ett bra näringslivsklimat.

Vad gäller förbättringsområden lyfter många fram att det finns en fara att Arboga stelnar och stannar upp i utvecklingen. Det skulle behövas satsningar på en försköning av den annars fina innerstadskärnan.

Frågan om behovet av att underhålla och modernisera anläggningarna är en annan viktig fråga som lyfts fram.

Några lyfter också fram Arbogas sociala situation. Bland annat frågan om trygghet som en del i arbetet mot droger och kriminalitet.

Behovet av att höja kunskapsnivån i befolkningen – framför allt i de framtida generationerna – återkommer i samtalen. Frågan blir än viktigare med en befolkning där en växande andel inte har svenska som modersmål.

I intervjuerna framkommer en relativt samstämmig bild att fritids- och kulturfrågorna borde ha en mer framträdande roll som en del i att utveckla Arboga. Samtidigt som man är stolt över det rika och aktiva föreningslivet så förväntar man sig mer driv och engagemang från kommunledningen. Några menar att det är få politiker och tjänstepersoner som man under åren kan identifiera sig med och hämta inspiration av när det gäller fritids- och kulturfrågor.

Det finns en tydlig förväntning att nämnden ska vara tydligare med ambitioner och färdriktning. Några tycker sig sakna den vägledningen. I samma andemening lyfter några också vilken status fritids- och kulturnämnden har politiskt i förhållande till andra nämnder och bolag.

En bild som framträder är att nämndens möten mer fylls av uppföljning och ekonomi än viktiga politiska strategiska diskussioner om Arbogas utveckling, vision och framtid och vilken roll fritids- och kulturfrågorna ska ta.

I stort sett alla som själva arbetar inom förvaltningen på chefsnivå är nöjda med det stöd de får från förvaltningschef, administration, HR- och ekonomifrågor. En bild som också framträder är att enhetscheferna finner stöd i varandra och förvaltningsledningsgruppen.

Alla uttrycker att det finns ett bra stöd från ekonom och HR när det behövs. Likaså att den administrativa processen inför nämndmöten fungerar bra.

Det finns en stolthet i att nämnden och förvaltningen är välskött såväl ekonomiskt som kvalitetsmässigt i verksamheten.

Nästan alla uttrycker att det finns en stor potential för utökat samarbete mellan förvaltningar och bolagen och mellan enskilda verksamheter. Till exempel mellan individ- och familjeomsorgen,

skolan och fritid och kultur. Men också med kommunstyrelseförvaltningen och AKTAB.

Det finns några exempel på bra samarbete inom KAK-regionen och med andra kommuner men överlag efterlyses än mer regionalt samarbete.

När det gäller nämnden och förvaltningens framtid så har den här utredningen koncentrerat samtalen på förvaltningens framtid.

Alla förstår behovet av en förändring. Många lyfter upp den administrativa sårbarheten i förvaltningens litenhet men också att utvecklingsfrågor, tid för samarbete och stöd till nämnden ges för lite tid.

I diskussionerna om tänkbara scenarier så skiftar synpunkterna beroende på vad den intervjuade har för ansvar.

En tråd som återkommer är att en del av fritids- och kulturverksamheterna med fördel kan organiseras inom nuvarande barn- och utbildningsförvaltning.

Den oro som uttrycks är att starkt profilerade verksamheter – som till exempel Kulturskolan och Biblioteket – förlorar såväl politiskt som verksamhetsmässigt fokus. De blir osynliga i en större förvaltning som har sin kärnprocess inom utbildningsområdet.

Summering av de genomförda samtalen

- Det finns en påtaglig stolthet över Arbogas historia
- Arboga upplevs som en fin småstad där det är tryggt att växa upp i, leva och bo
- Det finns väl utbyggda kommunikationer som underlättar resande och in- och utpendlande
- Det finns ett rikt fritids- och kulturliv med många aktiva föreningar
- För att utvecklas behöver innerstaden förskönas
- Arboga är väl försett med arenor, bad, hallar och idrottsplatser men många är i behov av förbättrat underhåll, moderniseringar och utbyggnad

- Den politiska ledningen och tjänstemannaledningen bör vara mer synlig och tydlig med att fritids- och kulturfrågorna får en mer framträdande roll för Arbogas utveckling
- Det finns en potential för att utveckla samarbetet inom KAK-regionen, internt inom Arboga kommun och med alla ideella föreningar.

4.3 Utredarens kommentarer

Det har varit bra och givande samtal. Jag slås av det fina engagemang, bemötande och värdskap jag mötts av vid besöken.

Det finns en stolthet att visa upp och berätta om sin verksamhet. Kanske det också är ett tecken på att man inte alltid får bli synlig i ett större kommunalt sammanhang.

Min bedömning – efter många år i kommunal verksamhet – är att chefs- och ledarskapet håller en bra nivå. Fritid- och kultur har lyckats dra till sig både tidigare medarbetare och inpendlare från andra kommuner till att verka som chefer och ledare i Arboga.

Det finns också en stolthet över Arboga. Jag hör inte negativa omdömen eller kritik mot ledningen eller andra verksamheter. Jag hör snarare en vilja till samarbete inom och utom den egna verksamheten och förvaltningen. Detta samtidigt som alla vill höja nivån och se en större tydlighet från den politiska ledningen och tjänstemannaledningen om fritids- och kulturfrågor.

Min samlade bedömning är att förvaltningen fungerar väl. I det ingår också att det finns en kvalitet i verksamheten med ett bra chefs- och ledarskap. Det finns en metodik i styrning och uppföljning.

Jag har i den här utredningen och analysen inte samtalat om eller gjort någon bedömning av medarbetarskapet. Samtidigt är det en mycket viktig del i en organisation. Att medarbetare känner sig respekterade och blir lyssnade på. Att medarbetarnas kompetens och erfarenhet tas tillvara. Att arbetsmiljö, stöd, mål och styrning fungerar på ett bra sätt.

En rekommendation – oaktat hur Arboga kommun väljer att organisera nämnden eller förvaltningen i framtiden – är att satsa extra på att utveckla medarbetarskapet under nästa mandatperiod.

Min bedömning utifrån samtalen är att den bärande frågan handlar om förvaltningens sårbarhet. Det finns en administrativ småskalighet som präglar förvaltningsledningen. Som exempel skulle en längre tids frånvaro hos förvaltningschef och nämndsekreterare kunna skapa problem.

En liten förvaltningsledning skapar också en sårbarhet vad gäller att säkra rutiner och lagstadgade uppgifter som åligger en nämnd.

Detta i sig är viktiga aspekter men bör inte ensamt vara huvudskälet till att en förändring är nödvändig.

Det bärande argumentet är snarare sårbarheten och minskad förmåga och tid till att utveckla fritids- och kulturfrågorna.

För att förverkliga Arboga kommuns vision om att vara en plats för inspiration – med en inspirerande livsmiljö, inspirerande lärande och arbete och en inspirerande organisation – behöver fritids- och kulturfrågorna ges en starkare och mer strategisk roll.

Med en ökad insikt och medvetenhet – både bland politiker, chefer, medarbetare och Arbogaborna kan fritids- och kulturfrågorna bli det som skapar känslan av samhörighet och stolthet över såväl orten som den kommunala verksamheten.

En viktig del i ett sådant arbete är att det finns en uttryckt politisk vilja och ambition om vilken roll och status fritids- och kulturfrågorna ska ha i det framtida Arboga. Kommunstyrelsens beslut att initiera framtagandet av ett handlingsprogram är en bra början.

4.4 Utredarens sammanfattning

- Arboga har en stor potential för utveckling där dess historia, fina småstadskänsla och geografiska läge kombineras med ett aktivt närings- och föreningsliv och en välskött kommunal organisation
- Fritids- och kulturfrågorna bör få en starkare ställning i arbetet med att utveckla Arboga som ort. Förståelsen och medvetenheten behöver stärkas på alla nivåer
- Det finns en sårbarhet vad gäller förvaltningsledningens arbete som är såväl av administrativ karaktär men som också

skapar brist på tid för utveckling och att initiera viktiga samarbeten

- Det finns många bra kommunala verksamheter inom förvaltningen som också bygger på ett bra chefs- och ledarskap
- Det finns utarbetade mål och en styrning i uppföljningen vad avser kvalitet, verksamhetsmål och ekonomi.

5 Några jämförbara kommuner

För att öka kunskapen om hur kommuner organiserar fritids- och kulturfrågor har utredaren studerat ett antal kommuner och också fört samtal med Sveriges Kommuner och Regioner som har en bra och samlad bild av läget.

De aktuella kommunerna är i storlek likartade med Arboga. De sju kommunerna är; Hallstahammar, Mora, Nora, Oxelösund, Sala, Vadstena och Vingåker. Alla har en uttalad ambition att utveckla turism och besöksnäring och ser fritids- och kulturfrågorna som ett sätt att utveckla orten. Här ges en mycket kort sammanfattning mer för att fånga att kommuner väljer att arbeta med och organisera fritids- och kulturfrågorna på lite olika sätt.

Hallstahammars kommun ligger i Västmanland och bär en stark industrihistoria. Strömsholm med dess slott och ridsportcenter är viktiga besöksdestinationer. Det finns en kultur och fritidsnämnd med 7 ordinarie ledamöter. Nämnden ansvarar för verksamheter liknande Arboga. Till stöd finns en kultur- och fritidsförvaltning. Befolkning 16 125 invånare.

Mora kommun är en viktig ort för Dalarna med en rik kulturhistoria. Mora är större än Arboga och har förhållandevis många nämnder med dess förvaltningar – tio. Där finns en kultur- och fritidsnämnd och en samlad förvaltning som ansvarar för liknande verksamheter som Arboga. Nämnden ansvarar också för en rad kulturprogram och utställningar, arkiv och bygdegård. Mora kommun har ett kultur-, idrotts- och fritidspolitiskt program. Antalet nämndledamöter är 7 ordinarie. Antalet medarbetare är ca 40. Befolkning 20 400 invånare.

Nora kommun är en fin småstad i Örebro län – i många stycken lik Arboga med sina trähus. Nora har inga traditionella nämnder och förvaltningar utan samlar som liten kommun ansvaret och styrningen i kommunstyrelsen. Till stöd för det arbetet finns tre verksamhetsområden – bland annat Tillväxt och utveckling som ansvarar för frågor som rör turism, näringsliv, fritid och kultur. Befolkning 10 709 invånare.

Oxelösunds kommun ligger i södra Sörmland som både karaktäriseras av sin industri och sitt kustnära vackra läge. De har en kultur- och fritidsnämnd och en samlad förvaltning som ansvarar för många av de frågor som också Arboga har. Till deras ansvar hör också

turismfrågor samt lokalbokning. Antalet nämndledamöter är 7 ordinarie. Antalet medarbetare är ca 30. Befolkning 12 100 invånare.

Sala kommun ligger i Västmanland där historien om silvergruvan har en dragningskraft. Sala har en kultur- och fritidsnämnd med 5 ordinarie ledamöter. Till nämnden är det knutet ett kultur- och fritidskontor. Nämnden ansvarar för liknande verksamheter som Arboga. Befolkning 22 787 invånare.

Vadstena kommun ligger längs Vättern i Östergötland. Vadstena är en populär besökskommun med sitt slott och historien om Heliga Birgitta. De har en kultur- och utbildningsnämnd med 7 ordinarie ledamöter. I ansvaret finns bibliotek, fritidsverksamheter, sportanläggningar, kulturhistoriska byggnader och föreningsstöd. Till stöd finns en kultur- och utbildningsförvaltning. Kommunen har en särskild kulturplan samt planer som uttrycker den politiska viljeinriktningen i andra frågor. Befolkning 7 466 invånare.

Vingåkers kommun ligger mitt i Sörmland. Under de senaste åren har kommunen utvecklats till ett besöksmål med Sävstaholms slott och ett välbesökt Outlet för kläder. Vingåker har en kultur- och fritidsnämnd med 5 ordinarie ledamöter som ansvarar för verksamheter liknande Arboga. Till stöd finns en kultur- och samhällsbyggnadsförvaltning. Befolkning 9 169 invånare.

5.1 Samlade intryck utifrån samtalen

Det finns ett antal olika varianter om hur kommunerna organiserar fritids- och kulturfrågorna. En genomgående tendens är att de två verksamhetsområdena fritid och kultur hålls samman. Detta för att det finns samband och starka samordningsmöjligheter mellan fritids- och kulturfrågorna.

Det kan också vara ett uttryck för att kommunerna väljer att samla två förvisso viktiga områden men där kommunerna har en stor valfrihet att välja nivå och kvalitet på ett annat sätt än till exempel inom skola, individ- och familjeomsorg, vård och omsorg som är mer lagreglerad.

Några större kommuner - sällan de mindre eller medelstora - har också mer renodlade kulturnämnder. Fritidsfrågorna är i några kommuner organiserade tillsammans med de mer tekniska verksamheterna.

En tendens är att kommuner i Arbogas storlek väljer att organisera kulturfrågorna inom olika varianter av skol- och utbildningsnämnder.

En annan modell som också många mindre kommuner använder är att ansvaret för de renodlade kulturfrågorna organiseras inom ramen för kommunstyrelsen och dess förvaltning.

Vad gäller organiseringen av förvaltningen så finns det två synbara tendenser. Antingen följer förvaltningsgränserna nämndstrukturen. Det vill säga en fritids- och kulturnämnd och en motsvarande förvaltning. Eller också riktar sig en förvaltning mot flera nämnder – till exempel en bildningsförvaltning som arbetar med en utbildningsnämnd och en kultur- och fritidsnämnd.

Erfarenheterna – som de uttrycks av Sveriges Kommuner och Regioner - är att de kommuner som ser fritids-, idrotts-, natur- och kulturfrågorna som viktiga för en kommun och Orts utveckling också är de som når framgång.

Många gånger behandlas fritids- och idrottsfrågorna endast som anläggningsfrågor. Det finns förklaringar till det då anläggningarna ofta är kostsamma och kräver underhåll och regelbundna moderniseringar. Erfarenheterna är att det bör kombineras med en mer övergripande analys och syn om fritiden och idrottens betydelse för medborgarnas hälsa, välbefinnande, trivsel och vilja att bo kvar på orten.

Kulturfrågorna har med rätta ofta en särställning i kommunerna. Kulturella upplevelser är viktiga för alla människor och skapar en samhörighet över till exempel ålders-, köns- och etnicitetsgränser. Kulturen i bred mening bidrar också till bildning och att skapa en Orts identitet.

Oavsett vilken modell Arboga väljer för fritids- och kulturfrågorna vad gäller politisk styrning och förvaltning bör frågorna få en starkare ställning i kommunens övergripande arbete. Initiativet att formulera ett fritids- och kulturprogram är ett steg i den riktningen.

5.2 Utredarens sammanfattning

- Framgångsrika kommuner ser fritids- och kulturfrågorna som strategiskt viktiga för ortens utveckling. Många av dessa har också ett tydligt politiskt fritids- och kulturprogram

- Sveriges kommuner organiserar fritids- och kulturfrågorna på många olika sätt. Kommuner i Arbogas storlek har såväl renodlade fritids- och kulturnämnder och förvaltningar som kombinationer och "hybrider" där frågorna samlas under till exempel en bildningsnämnd och förvaltning eller direkt under kommunstyrelsen
- I majoriteten av Sveriges kommuner hålls fritids- och kulturfrågorna ihop. Men det finns också en tendens att kulturfrågorna samlas tillsammans med skola och utbildning.
- En tendens är att idrottsanläggningarna ges en mer teknisk och förvaltande tyngd. Många kommuner flyttar ansvaret till tekniska nämnder och förvaltningar alternativt kommunala bolag.

6 Fyra tänkbara scenarier

Utifrån den här analysen om Arbogas läge och dess styrkor som ort, den kommunala organisationens styrning, resultat och organisering samt jämförelser med andra kommuner vad avser styrning och organisation presenteras här fyra tänkbara alternativ.

Syftet är att peka på både för- och nackdelar med olika varianter av att organisera den politiska styrningen och utförandet.

Det är viktigt att påpeka att det inte finns en modell som motsvarar alla behov och aspekter. Utredaren har avslutningsvis valt att ge några rekommendationer.

De fyra alternativen;

1. Fritids- och kulturnämnd och förvaltning med ett utökat uppdrag

En egen fritids- och kulturnämnd med en egen förvaltning. Det här alternativet betyder att såväl nämnd som förvaltning bibehålls i sin nuvarande form.

Det förutsätter att nämnden och förvaltningen ges ett utökat uppdrag. Till exempel frågor som rör turism, demokrati, folkhälsa, och ansvar för att driva Barnkonventionen och liknande övergripande uppdrag. Bedömningen är att det förutsätter att resurserna utökas för förvaltningen.

Fördelen är att fritids- och kulturfrågorna alltjämt får en egen politisk styrning, ett fokus och uppmärksamhet.

En fördel med en egen nämnd är också att politikerna som utses har ett intresse och driv i fritids- och kulturfrågor.

Att till exempel organisera turismfrågorna - som idag ligger inom kommunstyrelsen och näringslivsenhetens ansvar - stärker arbetet med att utveckla Arboga som ort.

Likaså att ge nämnden och förvaltningen uppdraget att driva och följa upp olika kommunövergripande frågor.

Svagheterna är att nämnden och förvaltningens ansvarsområde alltjämt är litet. Det skapar en fortsatt sårbarhet och löser inte den

grundläggande frågan om bristande tid och resurser till utveckling och samarbete.

Detta förstärks också av att det parallellt pågår ett arbete där ansvaret för ägarskapet, drift och underhåll för kommunens anläggningar tydligare överförs till kommunens bolag. Det innebär att nämnden och förvaltningens uppdrag ytterligare reduceras.

2. Fritids- och kulturnämnd med ett verksamhetsområde inom nuvarande barn- och utbildningsförvaltningen

En fritids- och kulturnämnd där verksamheterna organiseras som ett eget verksamhetsområde inom barn- och utbildningsförvaltningen

Styrkorna är att inom ramen för en stor förvaltning så minskar sårbarheten vad gäller administration. Tid och kraft ges till utveckling och samarbete.

Det här alternativet skapar också goda förutsättningar för att stärka relationerna mellan fritid- och kulturverksamheterna och skolan. Något som ger värde för barn och ungdomar.

Med en egen nämnd finns alltså en politisk styrning och ett fokus på fritids- och kulturfrågorna.

I detta scenario bör barn- och utbildningsförvaltningen ändra namn som bättre beskriver det nya uppdraget. Detta för att undvika att det uppfattas som att fritids- och kulturfrågorna organiseras inom skolan.

I detta scenario arbetar en förvaltning gentemot två nämnder; barn- och utbildningsnämnden samt fritids- och kulturnämnden.

Svagheterna är att det kan skapa en otydlighet med två nämnder som ska "dela" på en förvaltning.

Det finns också en risk att fritids- och kulturfrågorna kan komma att överskuggas av de allt viktigare skol- och utbildningsfrågorna.

Det kan också skapa en otydlighet – att nuvarande barn- och utbildningsförvaltningen också ska ansvara för bad, bibliotek och ungdomsarbete.

Det här förslaget kräver en stor tydlighet från fritids- och kulturnämnden vad gäller beslutade resurser och ekonomisk uppföljning.

Lärdomen från kommuner som organiserat sig så här är att det också kräver en väl fungerande och medveten förvaltningsledning som förstår komplexiteten att arbeta med två nämnder.

3. Barn- och utbildningsnämnden och dess förvaltning ansvarar också för fritids- och kulturfrågor

Fritids- och kulturnämnden avvecklas. Verksamheterna skulle vara en del av barn- och utbildningsnämnden ansvar och organiseras i form av ett eget verksamhetsområde inom barn- och utbildningsnämnden ansvar.

Dock skulle Ekbäcksbadet kunna organiseras som en del av AKTAB. Redan idag är AKTAB ansvarig för vaktmästartjänst och underhåll och det finns ett upparbetat samarbete.

Likaså kan föreningsstödet och de strategiska frågorna med fördel vara under kommunstyrelseförvaltningens ansvar.

Kulturskolan har en stark koppling till skolan redan idag och skulle kunna fungera väl som en del av barn- och utbildningsförvaltningens organisation. Likaså bibliotek och ungdomsarbetet.

En konsekvens är att nämnden och förvaltningen bör byta namn där också fritids- och kulturfrågorna synliggörs – till exempel bildningsnämnd och bildningsförvaltning.

Styrkorna är att samarbetsytorna förstärks och det blir än tydligare relationer mellan skolan, kulturskolan, biblioteket och ungdomsarbetet. Såväl läroplanen som kraven i bibliotekslagen blir synliggjorda på ett nytt sätt.

Ungdomsarbetet i bred mening får en naturlig knytning till skolan vilket gynnar ungdomarna och eleverna.

Svagheterna är att – som nämnts i tidigare alternativ – att fritids- och kulturfrågorna överskuggas av skol- och utbildningsfrågorna och inte får den prioritet frågorna kräver. Det blir små verksamheter i en stor förvaltningsorganisation.

Biblioteket är en central och oerhört viktig verksamhet för Arboga-borna. Det finns en påtaglig risk att frågor som rör bildning, demokrati, barn- och vuxenkultur får en undanskymd roll och inte ges den strategiska roll ett bibliotek förtjänar. Att organisera ett bibliotek inom en barn- och utbildningsnämnd och förvaltning blir otydligt och "orent".

Det finns också en fara att såväl barn- och utbildningsnämnden som förvaltningsledningen tappar fokus på sitt huvuduppdrag – utbildningsfrågorna.

4. En ny logik där kommunstyrelsen får ett tydligare ansvar samtidigt som Fritids- och kulturnämnden och förvaltning avvecklas

Fritids- och kulturnämnden och dess förvaltning avvecklas och verksamheterna organiseras utifrån en annan logik.

Eckbacksbadet organiseras under AKTAB:s ansvar.

Kulturskolan och ungdomsenheten organiseras under barn- och utbildningsnämnden och förvaltningens ansvar.

Bibliotek och föreningsstödet organiseras under kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningens ansvar.

Styrkorna är att respektive verksamhet organiseras där det finns en tydlig logik – Eckbacksbadet, Kulturskolan och Ungdomsenheten – samtidigt som biblioteket, föreningsstöd och arbetet med de mer övergripande frågorna som rör demokrati och folkhälsa får en naturlig koppling till kommunstyrelsen.

En konsekvens blir också att de för kommunen så viktiga frågorna turism, samhällsplanering och näringsliv får en direkt koppling till demokrati, bildning, civilsamhället och stödet till föreningar.

Kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningens uppdrag tydliggörs i ett sådant alternativ och får en allt tydligare strategisk roll. Detta samtidigt som styrningen över kulturfrågor i bred mening får ett allt starkare fokus.

Svagheterna är att fritids- och kulturfrågorna kan upplevas som splittrade och inte lika sammanhållna som med en egen nämnd och förvaltning.

Erfarenheterna av att styra och leda en kommun är att det finns tydliga roller där kommunstyrelsen ansvarar för de övergripande frågorna samtidigt som nämnderna och bolagen har ett mer utförande perspektiv. Frågan blir då hur det harmonierar med att kommunstyrelsen i det här scenariot ansvarar för ett bibliotek.

Många mindre kommuner har den här typen av organisation – det vill säga att kommunstyrelsen också ansvarar för viss drift av strategiskt viktiga verksamheter. Samhällsbyggnads- och planfrågor, näringslivsarbete och demokrati-, bildnings- och kulturfrågor är sådana exempel.

6.1 Utredarens sammanfattning

Det finns naturligtvis flera lösningar och kombinationer än dessa redovisade men en bedömning är att de här fyra scenarierna väl beskriver huvuddragen i tänkbara alternativ som är anpassade till Arbogas erfarenheter men också till de utmaningar kommunen står inför.

I arbetet med analysen av tänkbara alternativ har utredaren i intervjuer lyssnat in erfarenheter och fört samtal med fokus på hur det fungerar idag och vad som är riktningen framåt.

Fritids- och kulturförvaltningens ledning har förtjänstfullt arbetat med en så kallad SWOT-analys tillsammans med medarbetarna. En sådan analys inbegriper att identifiera styrkor, svagheter, hot och möjligheter. Det arbetet har utredaren tagit hänsyn till.

Utöver det har utredaren fört samtal med SKR – Sveriges Kommuner och Regioner – samt ett antal jämförelsekommuner för att fånga upp erfarenheter om hur andra kommuner organiserar fritids- och kulturfrågorna.

Frågan om en fritids- och kulturnämnds vara eller icke-vara bör beslutas med starka politiska mandat. Erfarenheten är att ju större samsyn som finns mellan de politiska partierna dess bättre förutsättningar skapas för tjänstemannaorganisationen att fullgöra sitt uppdrag och skapa resultat.

Nämnd- och förvaltningsorganisation hänger naturligtvis ihop och vilket alternativ som förordas hänger intimt samman med politikens inriktning huruvida det ska finnas en egen fritids- och kulturnämnd

eller inte. Utredaren har därför lyft upp två mer realistiska och tänkbara scenarier beroende på politikens beslut om nämndstruktur.

7 Utredningens två rekommendationer

Utifrån den analys som gjorts om Arbogas läge, dess styrkor och utmaningar, samtal med berörda chefer, medarbetare och politiker samt erfarenheter från andra kommuner rekommenderar utredaren – beroende på politikens beslut om nämndstruktur – två olika alternativ.

Om fritids- och kulturnämnden avvecklas rekommenderas scenario 4.

Scenario 2 - fritids- och kulturnämnd med ett verksamhetsområde inom nuvarande barn- och utbildningsförvaltningen

Om politiken beslutar att nämnden skall bestå är scenario 2 - fritids- och kulturnämnd med ett verksamhetsområde inom nuvarande barn- och utbildningsförvaltningen en realistisk och effektiv lösning.

Fritids- och kulturfrågorna synliggörs politiskt med en egen nämnd samtidigt som fritids- och kulturförvaltningen avvecklas till förmån för ett eget verksamhetsområde inom nuvarande barn- och utbildningsförvaltningen.

Även inom detta alternativ finns förutsättningar att stärka kommunstyrelsens roll och ansvar för övergripande frågor. Det som bland annat är styrkan i scenario 4.

I och med att ansvaret för kommunens anläggningar fastighetsäggande, drift, underhåll samt uthyrning och bokning – än tydligare kommer att åligga Kommunfastigheter i Arboga (KFIA) samt Arboga Kommunalteknik AB (AKTAB) – blir kommunstyrelsens ansvar och styrning än viktigare som ägare av bolagen och ytterst beställare och finansär av anläggningarna.

I scenario 2 kan ansvaret för kommunövergripande frågor som rör demokrati, folkhälsa och föreningsstöd med fördel läggas på kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningen.

a. Nuvarande barn och utbildningsförvaltningen arbetar gentemot två nämnder – barn- och utbildningsnämnden samt fritids- och kulturnämnden.

Fritids- och kulturnämnden ansvarar för kulturskola, bibliotek, ungdomsenheten och Ekbäcksbadet samt att driva de strategiska fritids- och kulturfrågorna i kommunen.

Inom barn- och utbildningsförvaltningen etableras ett eget verksamhetsområde som ansvarar för dessa frågor och ger stöd till nämnden.

b. Kommundirektören får ett uppdrag att genomföra förändringen i samarbete med barn- och utbildningsförvaltningens chef och nuvarande fritids- och kulturförvaltningens chef.

c. Kommundirektören får ett uppdrag att stärka kommunstyrelsens roll som ansvarig för kommunövergripande frågor som rör demokrati, folkhälsa och föreningsstöd.

I det arbetet ingår också att se över hur samarbetet och sambanden kan stärkas med frågor som rör turism, samhällsbyggnadsfrågor och näringslivsarbete. Frågor som redan ligger i kommunstyrelsens ansvar.

d. Kommundirektören får ett uppdrag att genomföra förändringarna till 2023-01-01 samt presentera en tidplan för hur förändringarna skall utvärderas under mandatperioden.

Scenario 4 - En ny logik där kommunstyrelsen får ett tydligare ansvar samtidigt som fritids- och kulturnämnden och förvaltning avvecklas

Det skapar en tydlighet i styrningen och ger kommunstyrelsen ett ansvar för de kommunövergripande frågorna samtidigt som verksamheterna organiseras där de med fördel kan höra hemma och där ett tätare samarbete kan utvecklas.

a. Biblioteket och föreningsstöd organiseras under kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens ansvar.

Uppdraget förstärks med ett tydligare ansvar för övergripande frågor - demokrati, bildning och folkhälsa.

Kommundirektören får ett uppdrag att se över hur samarbetet och sambanden kan stärkas med frågor som rör turism, samhällsbyggnadsfrågor och näringslivsarbete. Frågor som redan ligger i kommunstyrelsens ansvar.

b. Kulturskolan och Fritidsgården organiseras under barn- och utbildningsnämndens ansvar.

Förvaltningschefen för barn- och utbildning får tillsammans med förvaltningschefen för fritid och kultur och enhetschefen för Ungdomsenheten ett uppdrag att utarbeta en plan på hur inrangerandet ska ske och hur verksamheterna ska organiseras och hur erfarenheter förs vidare. Fokus bör vara att stärka samarbetet med skolverksamheten men även med individ- och familjeomsorgen.

c. Ekbacksbadet organiseras under AKTAB:s ansvar.

Förvaltningschefen för fritid- och kultur ges tillsammans med VD för AKTAB och chefen för Ekbacksbadet ett uppdrag att utarbeta en plan för hur överflyttningen ska ske.

d. Kommundirektören får ett uppdrag att genomföra förändringarna till 2023-01-01 samt presentera en tidplan för hur förändringarna skall utvärderas under mandatperioden.

8 Barnkonsekvensanalys

Arboga kommun har som ambition och mål att vid alla större förändringar som genomförs så skall konsekvenserna för barn och ungdom belysas.

När det gäller en sådan här typ av utredning som rör styrning, nämnd- och förvaltningsansvar så är den direkta påverkan på barn och ungdom liten.

Däremot är själva verksamheternas innehåll och kvalitet något som direkt berör barn och ungdomar.

Utredaren föreslår därför att Ungdomsfullmäktige under 2023 ges möjligheten att diskutera fritids- och kulturverksamheterna och vilka förväntningar och önskemål som finns.

Pär Eriksson
2022-06-22